

Μια νέα ευκαιρία για την ανανεωτική Αριστερά;

«Τον Κύρκο τον λατρεύω. Πεθαίνω. Τρέχω να τον ακούσω κάθε φορά που μιλάει, διότι είναι ζάχαρη, είναι γλυκός και γιατί αυτά που θέλει να πει τα λέει μ' ένα τρόπο που λιώνεις. Κι αναρωτιέσαι: 'Μα δεν τον ακούνε τι λέει; Είναι υπέροχος! (...) είχα ψηφίσει Κύρκο τις Ευρωεκλογές (...) Και αν στις εκλογές κατέβηκα με τη σημαία της Ν.Δ. αυτό δεν το έκανα τόσο «υπέρ» της, όσο εναντίον του ΠΑ.ΣΟ.Κ.»

(Ζωή Λάσκαρη, Πάνθεον τ. 849, 25/2/1986)

Ο θαυμασμός της Ζωής Λάσκαρη προς το Λεωνίδα Κύρκο δεν αποτελεί μια μεμονωμένη περίπτωση δεξιού ψηφοφόρου που θέλγεται από τα επιχειρήματα και το λόγο του Προέδρου της Ανανεωτικής Αριστεράς. Αντίθετα, σηματοδοτεί το γεγονός ότι ο Λεωνίδας Κύρκος φαίνεται ότι έχει καταφέρει να κάνει πραγματικότητα ένα ρηξικέλευθο στόχο του, για τον οποίο μάχεται τουλάχιστον δώδεκα ολόκληρα χρόνια: να σπάσει τα ιστορικά διαμορφωμένα στεγανά της Αριστεράς διευρύνοντας πρώτα απ' όλα το ακροατήριο του αριστερού πολιτικού λόγου, να δημιουργήσει τους όρους, το κλίμα, την ατμόσφαιρα που θα επιτρέψει ακόμα και στους δεξιούς να κοινωνήσουν στα οράματα της δημοκρατίας, της αλλαγής, του σοσιαλισμού με ανθρώπινο πρόσωπο.

Όπως ο ίδιος ο Λεωνίδας Κύρκος εξομολογείτο τέσσερα χρόνια πριν στη Μαρία Ρεζάν (*Το Βήμα* 13-6-82): «Το ότι εγώ έχω ένα διάλογο με τους δεξιούς εργαζόμενους αυτό είναι αλήθεια. Κι αυτό δεν κατανοήθηκε, πάντα, μέσα στο κόμμα. Αλλά εγώ σας ρωτώ. Πόση είναι η олигархία, σ' αυτό τον τόπο; Κι αυτό το 35% που κέρδισε ο Ράλλης και που θα πρέπει να απελευθερωθεί από άγχη (για τα οποία εμείς ευθυνόμαστε) αυτούς τους ανθρώπους, αυτό το 35% σε ποιον το χαρίζεις;»

Βέβαια, μέχρι τώρα, η ιδεολογική εμβέλεια της φωνής του Λεωνίδα Κύρκου δεν έγινε δυνατό να εισπραχθεί πολιτικά για την υπόθεση της δημοκρατίας, της αλλαγής, της Αριστεράς και του σοσιαλισμού με ανθρώπινο πρόσωπο. Οι ιδέες του πλουραλισμού, της ανανέωσης, της στρατηγικής σύγκλισης σοσιαλιστών και κομμουνιστών, της δημοκρατικής ανέλιξης και ανανέωσης του τόπου συγκίνησαν μετά τη μεταπολίτευση μια μεγάλη μερίδα των προοδευτικών και δημοκρατικών προσωπικοτήτων της πολιτικής μας ζωής, από την παραδοσιακή Αριστερά (Ηλ. Ηλιού, Μαν. Γλέζος κ.λ.π.), τους σοσιαλιστές κεντρώας προέλευσης (Γ.Α. Μαγκάκης), μέχρι και τους «σοσιαλιστές» της Κεντροδεξιάς (Πρωτοπαπάς). Όμως η «Συμμαχία των 5» χρεωκόπησε σε μια εποχή που δεν ετίθετο κανέναν είδους ζήτημα «πώλησης», «εκβιαστικών διλημάτων», «χαμένης ψήφου», «δικομματισμού» κ.λ.π. Και το 5% που συγκέντρωσε το ΚΚΕ εσ. στις Ευρωεκλογές του 1981 αποδείχθηκε προσωρινό και αιόλο.

Με την επικείμενη αλλαγή του τίτλου του ΚΚΕ εσ. η θέση του Λεωνίδα Κύρκου μέσα στο «νέο φορέα της Αριστεράς» θα ενισχυθεί εξαιρετικά. Διότι, όχι μόνο η ιδέα της «μετεξέλιξης» ταυτίζεται κυρίως με το πρόσωπό του, αλλά και γιατί το πολιτικό περιεχόμενό της, η «νέα ποιότητα» της Ανανεωτικής Αριστεράς, θα συγκλίνει ακόμη περισσότερο με την πολιτική και ιδεολογική αντίληψη που προώθησε ο Λεωνίδας Κύρκος περισσότερο από οποιοδήποτε άλλον, ως ηγετική φυσιογνωμία της Ανανεωτικής Αριστεράς.

Παράλληλα, η πολιτική συγκυρία υποκτά σήμερα εντελώς νέα χαρακτηριστικά. Η στροφή της κυβέρνησης από το σοσιαλδημοκρατικό «συμβόλαιο με το λαό» στο μονεταρισμό και την πολιτική που προκρίνουν οι άμεσοι εκπρόσωποι της κεφαλαιοκρατίας; η ανοικτή κρίση του κυβερνητικού κόμματος και η διαδικασία απεγκλωθισμού της πιο δυναμικής μερίδας των συνδικαλιστών του ΠΑ.ΣΟ.Κ. από τη μεταρρυθμιστική πολιτική διαχείρισης του καπιταλισμού; η διάσπαση της Δεξιάς; η στασιμότητα του ΚΚΕ, θα μπορούσαν να θεωρηθούν ως τα πρώτα σημάδια ενός ριζικότερου μετασχηματισμού που βρίσκεται σε εξέλιξη.

Για την ιστορία μιας μετεξέλιξης

Θα καταφέρει λοιπόν, για πρώτη φορά σήμερα, το «νέο κόμμα» υπό την ηγεσία του Λεωνίδα Κύρκου να μετατρέψει σε πολιτική δύναμη την ευρύτατη ιδεολογική αναγνώριση και συμπάθεια που χαιρεί ο ηγέτης του; Θα μπορέσει να εκμεταλλευθεί τη χωρίς προηγούμενο σημερινή ρευστοποίηση της πολιτικής σκηνής;

Δεν το πιστεύουμε. Η συγκυρία μπορεί ν' αλλάξει, όμως η πολιτική που ενσαρκώνει ο Κύρκος εξακολουθεί να είναι μια πολιτική περιθωριακή και χρεωκοπημένη: Γιατί ενώ επιχειρεί να εκφράσει κατά κύριο λόγο την Αριστερά, είναι μια πολιτική εξώφθαλμα δεξιά (δηλαδή στα δεξιά του κέντρου), με τον Κύρκο στο ρόλο του μόνιμου ικέτη της κάθε εξουσίας. Γιατί ακόμα, παρά την τρέχουσα αντίληψη, η εμβέλεια του Κύρκου ως πολιτικού είναι μηδαμινή: Ο Κύρκος είναι πάνω απ' όλα ένας χωρίς μέτρο ηθικολόγος και σαν τέτοιος μπορεί να απευθύνεται «προσωπικά» και να συγκινεί το δεξιό ψηφοφόρο. Δεν μπορεί όμως η «ηθικολογία» να αλλάξει την πολιτική του συνείδηση. Στις κρίσιμες πολιτικές αναμετρήσεις ο συγκινημένος από τον Κύρκο δεξιός εξακολουθεί λοιπόν να συντάσσεται με τη σημαία της Δεξιάς.

Η προσωπική ευθύνη μιας πολιτικής πορείας

Δεν είναι βέβαια δίκαιο να φορτώνει κανείς στις πλάτες ενός μόνο ανθρώπου το βαρύ φορτίο της μεταπολιτευτικής αποτυχίας του ΚΚΕ εσ. Ο Λ. Κύρκος όμως σ' όλη αυτή την πορεία έχει ένα ξεχωριστό ρόλο. Είναι αυτός που σ' όλες τις κρίσιμες καμπές που σημάδεψαν τη σημερινή εξέλιξη του ΚΚΕ εσ. ήταν «ένα θήμα πιο μπροστά».

Στις περιόδους που συμμετείχε στο στενό ηγετικό πυρήνα του κόμματός του συνέβαλε όσο κανείς άλλος στη διαμόρφωση της πολιτικής γραμμής και της φυσιογνωμίας του, προσθέτοντας πάντα τον «προσωπικό» τόνο που έγερνε κάθε φορά την πολιτική πλάστιγγα προς την κατεύθυνση που ο ίδιος επιθυμούσε. Εκεί που οι αποφάσεις της Κεντρικής Επιτροπής ήταν γενικόλογες για να συμβιβαστούν ή να καλύψουν τις αντιθέσεις μέσα στο ίδιο το κόμμα, αρκούσε μια δήλωση, ή μια συνέντευξη του Κύρκου για να δοθεί τελεσίδικη «ερμηνεία» της γραμμής. Όσο μάλιστα κέρδιζε έδαφος στην πράξη η λειτουργία του κόμματος σαν απλού κοινοβουλευτικού μηχανισμού η παρουσία και η προβολή του Λ. Κύρκου στα μαζικά μέσα ενημέρωσης έπαψε να είναι το απαραίτητο συμπλήρωμα μιας δουλειάς στη βάση, και κατέληξε να γίνει το μόνο στήριγμα για τη «διάδοση

των ιδεών της ανανέωσης». Αυτός είναι ένας από τους λόγους που η διεκδίκηση χρόνου στην τηλεόραση αποτέλεσε για το ΚΚΕ εσ. τα τελευταία χρόνια το αντικείμενο της πιο έντονης διεκδίκησης.

Για να επανέλθουμε όμως στην πορεία του Λ. Κύρκου θα πρέπει να σημειώσουμε ότι και τις περιόδους που βρέθηκε έξω απ' τον ηγετικό πυρήνα του ΚΚΕ εσ. δεν έπαψε να επηρεάζει τις τελικές κατευθύνσεις του κόμματος μέσα από μια επίμονη αντιπολίτευση που έλεγε τα πράγματα με το όνομά τους. Χαρακτηριστικές είναι οι δύο περιπτώσεις που θα αναφέρουμε:

Και πρώτα-πρώτα η περίοδος της δικτατορίας. Ο Λ. Κύρκος είναι ο πρώτος που δημόσια θα υποστηρίξει την άποψη ότι «ο αγώνας πρέπει να μεταφερθεί μέσα στους θεσμούς που δημιουργήσε η χούντα για την ανατροπή τους» εννοώντας ότι «στον πόλεμο κατά του Σύνταγματος της χούντας, δηλαδή κατά των θεσμών της μπορεί να χρησιμοποιηθεί και αυτό το Σύνταγμα» (άρθρο στην ΚΟΜΕΠ, Νο 7-8 1972 με το ψευδώνυμο Κ. Λουκιδής). Αυτή η άποψη, που τότε εκφραζόταν ως αντιπολιτευτική, είναι φυσικά το πρόπλασμα για τις κατοπινές παλινωδίες περί συμμετοχής στις εκλογές Μαρκεζίνη, την υποτίμηση του Πολυτεχνείου κ.λ.π. Με βάση αυτή την άποψη ο Λ. Κύρκος θα επιδίωξει και θα πετύχει με τις «διαδικασίες του '73» την επικράτησή του μέσα στον κομματικό μηχανισμό.

Η δεύτερη περίπτωση είναι η πρόσφατη «προεδροποίηση» του. Τα επιχειρήματα που στήριξαν την αντικαταστατική και τουλάχιστον ανορθόδοξη επιβολή προέδρου στο ΚΚ εσ. ήταν βέβαια κυρίως τεχνικού και οργανωτικού χαρακτήρα. Οι ικανότητες του Λ. Κύρκου και η ιδιότητά του ως διαμεσολαβητή της γραμμής του κόμματος στις μάζες είχε γίνει όπως είπαμε αναντικατάσταση. Όμως και πάλι υπέβασκε μια πολιτική κριτική στην ηγεσία Μπανιά για «σεχταρισμό», «στείρο αντιπασικισμό», «αντισοβιετισμό».

Το στοιχείο της πάσης θυσία «ενότητας», η συνδιαλλαγή με κάθε εξουσία για να απομονωθούν τα πιο επικίνδυνα στοιχεία της, η ανάγκη του συμβιβασμού με τους όρους του πολιτικού παιχνιδιού όπως τους θέτει ο αντίπαλος, η προσδοκία της αλλαγής μέσα από τροποποιήσεις συσχετισμών στην κορυφή είναι τα μόνιμα συστατικά της πολιτικής σκέψης του Λ. Κύρκου. Αν επιχειρεί αυτοκριτική για την προδικτατορική περίοδο το κάνει γιατί τότε πίστευε ότι «μια προσέγγιση κέντρου και δεξιάς θα αποτελούσε μια εξέλιξη αρνητική (...) ενώ μια τέτοια προσέγγιση θα μπορούσε να δώσει διέξοδο... ίσως θα δυσκολεύονταν βέβαια οι δημοκρατικές εξελίξεις αλλά ίσως θα είχε αποτραπεί η δικτατορία» (ΚΟ-ΘΕΠ 17. Μάρτης-Απρίλης 1977). Αυτή η πολιτική εξηγείται κατά τη γνώμη του από ένα ιδιαίτερο χαρακτηρι-

στικό της Ελληνικής μεγαλοαστικής τάξης, την ανελαστικότητά της: «Και τις μικρές ακόμη μεταρρυθμίσεις τις βλέπουν με τρόμο. Αυτές όμως εμείς αντίστροφα πρέπει να τις φρουρούμε, να τις διευρύνουμε εξ ου και είναι υπαρκτός ο κίνδυνος που στρέφεται και ενάντια στον Καραμανλή» (στο ίδιο).

Η πολιτική συλλογιστική του απεικονίζεται ανάγλυφα στο παρακάτω απόσπασμα: «Αν εμείς, π.χ., παρασυρθούμε σε μια ξέφρενη πολεμική ενάντια στη δεξιά με σκοπό να την συντριψούμε και να την τσακίσουμε, ας πούμε, φυσικό είναι και εκείνη από τη δική της πλευρά να παρασυρθεί σε μια αντίστροφη πολεμική, προσπαθώντας να μας τσακίσει» (στο ίδιο).

Σ' όλη την περίοδο 74-81 η κριτική που απευθύνει ο Α. Κύρκος προς το ΠΑΣΟΚ είναι ότι «αγωνίστηκε να δημιουργήσει συνθήκες πώλωσης, ανάμεσα σε πρόοδο και συντήρηση ενώ η κύρια διαχωριστική γραμμή περνούσε ανάμεσα σε δημοκρατική ομαλότητα και ανωμαλία». (ΚΟΘΕΠ 19, Ιούλιος-Αύγουστος '77)

Και ξεκαθαρίζει πως «η καλλιέργεια της εχθρότητας προς το ΠΑΣΟΚ είναι ξένη στην πολιτική του κόμματός μας», σημειώνοντας ότι «ένα απ' τα δυσκολότερα προβλήματα στις σχέσεις μας είναι η επίσημη στάση του απέναντι στην ΕΟΚ» (ΚΟΘΕΠ 30-31, Γενάρης-Φλεβάρης '80). Απ' τη στιγμή που και αυτό το πρόβλημα ξεπεράστηκε με την άνοδο στην εξουσία του ΠΑΣΟΚ, έμεινε ανριχτός ο δρόμος για την εισαγωγή της «πράσινης ΕΑ-ΔΕ».

Ένα χρόνο μετά τις εκλογές του '81 ο Α. Κύρκος όχι μόνο δε θα βρει τίποτα να πει για τη διακυβέρνηση της χώρας απ' το ΠΑΣΟΚ πέρα από γενικόλογους του τύπου «χρειάζεται να βρει η Αλλαγή καινούρια αρχή», αλλά θα έρθει και πολύτιμος αρωγός της στις εσωκομματικές «διευθετήσεις»: «Ο Στάθης Παναγιώλης δεν έπραξε σωστά, γιατί ανεξάρτητα από τις θετικές του προθέσεις, όλη η υπόθεση άλειψε βούτυρο στο ψωμί της Δεξιάς». (Αυγή, 5 Σεπτ. 1982).

Η συνταγή της αποτυχίας

Όπως ήδη τονίσαμε στο πρώτο μέρος αυτού του άρθρου, η περιθωριοποίηση του πολιτικού λόγου που ενσαρκώνει ο Α. Κύρκος συναρτάται με την κυριαρχία μιας ιδιότυπης ηθικολογίας στο εσωτερικό αυτού του λόγου, που του προσδίδει μια «εξατομικευμένη χροιά» και τον καθιστά εντελώς ανίκανο να λειτουργήσει σε μαζικό επίπεδο. Στο σημείο αυτό χρειάζεται να επιμεινουμε.

Πραγματικά, επειδή ακριβώς η πολιτική αντιπαράθε-

ση και πιο ειδικά ο προεκλογικός αγώνας, ως ένα βαθμό, αντανακλά και συνδέεται με τις υπαρκτές κοινωνικές και ταξικές συγκρούσεις στο εσωτερικό της κοινωνίας, ο αποτελεσματικός πολιτικός λόγος και η αποτελεσματική πολιτική παρέμβαση έχουν εξ ορισμού ένα χαρακτήρα «ομαδοποιητικό». Αναπλάθουν στρεβλά, ή και εκπροσωπούν, στο πολιτικό επίπεδο, την ενότητα των κοινωνικών τάξεων και ομάδων των οποίων τα συμφέροντα (υποτίθεται ότι) εκφράζουν.

Ένας αποτελεσματικός πολιτικός λόγος στα πλαίσια του αστικού κοινοβουλευτισμού τείνει έτσι να προσλάβει ένα διπλό χαρακτήρα: Από τη μια διατείνεται ότι ενσαρκώνει μια εθνική στρατηγική, ότι εκφράζει δηλαδή τα συμφέροντα του κοινωνικού συνόλου, του έθνους, και από την άλλη διατείνεται ότι εκφράζει μια κοινωνική στρατηγική διότι (υποτίθεται ότι) προάγει την πολιτική σύγκρουση προς το συμφέρον συγκεκριμένων κοινωνικών δυνάμεων. Ο λόγος των δεξιών πολιτικών δυνάμεων χαρακτηρίζεται από την ασφυκτική υπεροχή μιας εθνικής στρατηγικής ενός συγκεκριμένου τύπου, εφόσον ακριβώς υποθέτει ότι η ταξική πάλη και οι ταξικές συγκρούσεις δεν είναι παρά μια αυθαιρέτη γενίκευση κάποιων δευτερευουσών (οικονομικών) διαφοροποιήσεων μέσα στον ενιαίο εθνικό κορμό. Ο πολιτικός λόγος της Αριστεράς διακρίνεται αντίθετα από την πρωτοκαθεδρία της κοινωνικής στρατηγικής και τη σύνδεση-ταύτιση της με την εθνική στρατηγική. Διότι ακριβώς η Αριστερά διατείνεται ότι προωθεί την κατάκτηση της εξουσίας από το λαό, τον κοινωνικό μετασχηματισμό και τη μετάβαση από τον καπιταλισμό στο σοσιαλισμό.

Η κοινωνική-εθνική στρατηγική της ελληνικής Αριστεράς συμπυκνώνεται ως γνωστόν στο όραμα της «Αλλαγής», που συστατικά του στοιχεία είναι η διαρκής διεύρυνση της δημοκρατίας με την πρόωθηση του λαού στα κέντρα λήψης αποφάσεων, η κατοχύρωση της εθνικής ανεξαρτησίας, η «αυτοδύναμη ανάπτυξη» και ο σταδιακός μετασχηματισμός των κοινωνικών σχέσεων προς τον σοσιαλισμό. Οι πολιτικές δυνάμεις της «Αλλαγής» απευθύνονται έτσι και εγκαλούν το «λαό» (ή τους «εργαζόμενους» ή τους «μη προνομιούχους») ως κοινωνικό σύνολο ή κοινωνικό συνασπισμό αντίπαλο στην καπιταλιστική εξουσία ή την «ολιγαρχία».

Η διαφοροποίηση της πολιτικής στρατηγικής που προνομιακά εκφράζει ο Α. Κύρκος δεν εντοπίζεται στο περιεχόμενο των στόχων της «Αλλαγής». Ούτε ακόμα στην κριτική ότι οι στόχοι της «Αλλαγής» εγκαταλείπονται από την κυβέρνηση. (Κριτική που ασκεί τόσο το ΚΚΕ όσο και ομάδες και στελέχη μέσα στο ΠΑΣΟΚ). Η διαφορά έγκειται απ' τη μια, όπως ήδη είπαμε, στη δεξιά «χρήση» των αιτημάτων της «Αλλαγής» στις συγκεκριμένες συγκυρίες (Συμμετοχή στη νομιμότητα και τις

εκλογές της χούντας, Ε.Α.Δ.Ε., προσπάθεια άμβλυνσης των πολιτικών και κοινωνικών συγκρούσεων στο όνομα της «ομαλότητας», της «μη-πώλωσης», των «θεσμών» κ.λ.π.). Παράλληλα όμως, από την άλλη μεριά, η διαφορά έγκειται εξίσου και σε μια ιδιότυπη ηθικολογική «εξατομίκευση» των μηνυμάτων της «Αλλαγής», που έχει σαν συνέπεια να υποτάσσεται η αριστερή κοινωνική στρατηγική σε μια εθνική στρατηγική πανομοιότυπη με αυτήν της «φωτισμένης Δεξιάς».

Ο πολιτικός λόγος του Α. Κύρκου δεν είναι «ομαδοποιητικός». Ξεκινάει από ένα ηθικολογικό «δέον», δηλαδή από μια ηθικολογική εκδοχή της αστικής πολιτικής ιδεολογίας: «Ποιοι θα φορτωθούν το κόστος της ανάκαμψης; Η απάντηση είναι εκείνοι που μπορούν, γιατί εκείνοι που δεν μπορούν να συνεισφέρουν οικονομικά θα συνεισφέρουν με τη δουλειά τους, το μυαλό, την αύξηση της παραγωγικότητας και της κοινωνικής συμβολής τους. Τι θυσίες μπορεί να δώσει ο χαμηλόμισθος;» (Αυγή, 6-12-85).

Η ηθικολογία οδηγεί στην εξατομίκευση του πολιτικού μηνύματος, στην έγκλιση όχι κοινωνικών ομάδων, αλλά ατόμων-ψηφοφόρων: «Υπάρχει διέξοδος λέει το πρόγραμμά μας: κι αυτή είναι μαζί σου εργαζόμενη άνδρα ή γυναίκα, νέε, σε μια πολιτική που θέλει στο 2.000 και όχι στο 1917 ή το 1930. Σε μια πολιτική που κλείνεται στο τρίπτυχο Ειρήνη-Δουλειά-Εξουσία ΑΠΟ τους εργαζόμενους ΓΙΑ τους εργαζόμενους ΜΕ τους εργαζόμενους (...) Θα κάνουνε το θίο αβιώτο σε κάθε ένα που θα θελήσει να περιφρονήσει το λαό μας, εσένα εργάτη, αγρότη, μικρομεσαίε, διανοούμενε, γυναίκα, νέε και νέα αφού σου στέρησαν την κοινωνική προοπτική, σου ψαλιδίζουν τώρα και την ελπίδα» (Θούριος 198, 23/5/85).

Το εξατομικευμένο ηθικολογικό μήνυμα «κοινωνικοποιείται» εκ νεου, στο έδαφος όμως τώρα μιας εθνικής στρατηγικής δεξιού τύπου (εδώ εμπιριέχεται και ο υποτιθέμενος «διάλογος» με το δεξιό ψηφοφόρο): «Απευθυνόμαστε στους απλούς ανθρώπους, ό,τι κι αν πιστεύουν: Αν μας είχαν ακούσει, πόσο διαφορετική θα ήταν η Ελλάδα!» (Αυγή 6/12/85). «Δεν έχουμε λοιπόν καιρό ούτε να παίζουμε την επανάσταση ούτε να ανακαλύπτουμε την Αμερική (...) Τώρα που γνωρίσατε με την πείρα σας όλες τις πολιτικές σημαίες, ελάτε να προχωρήσουμε στο μεγάλο δρόμο της ανανέωσης της ζωής του τόπου στην κατεύθυνση της προόδου και του σοσιαλισμού» (Ελευθεροτυπία 5/3/86).

«Πρόσδος» και «σοσιαλισμός» είναι και πάλι έννοιες ηθικές, αναφέρονται στον «τόπο» ως όλον, έχουν επιμελώς διαχωριστεί από οποιαδήποτε υποψία κοινωνικής-ταξικής σύγκρουσης. «Το ΚΚΕ Εσωτερικού χαιρετίζει τους αγώνες του λαού και της νεολαίας ενάντια στις δυσκολίες που μας κυκλώνουν» (6/12/85, Αυγή, οι υπογραμμισμένες δικές μας, Γ.Μ., Δ.Ψ.) «Από πολιτική σκοπιά με φοθίζει το αύριο αυτού του τόπου (χρειάζεται) κάτι σαν έφοδο, σαν σίφουνα, στην ελληνική κοινωνία - γιατί η ελληνική κοινωνία έχει κουραστεί από την αποτελμάτωση» (Ταχυδρόμος, Μάρτιος '86).

Η ηθικολογία λοιπόν στη θέση της πολιτικής, οι «στόχοι του έθνους» στη θέση της αριστερής-αντικαπιταλιστικής στρατηγικής. Μια «πολιτική» και μια ιδεολογία που δεν χρειάζονται αλλαγή τίτλου για να κριθούν. Έχουν ήδη κριθεί.

*

Η ίδρυση του ΚΚΕ εσ. το 1986, έθεσε στο προσκήνιο το αίτημα για τον επαναστατικό επαναπροσδιορισμό της Αριστεράς στη χώρα μας. Η επικείμενη μετονομασία του ΚΚΕ εσ. υπό την ηγεσία του Α. Κύρκου επικυρώνει απλά μια μετεξέλιξη που στο μεγαλύτερο βαθμό έχει ήδη συντελεστεί: το ρεφορμιστικό-αστικό εμφυλισμό εκείνου του εγχειρήματος. Τα πραγματικά διλήμματα τίθενται πλέον για όλους εκείνους που στρατεύονται στις επαναστατικές ιδέες και που για λόγους ιστορικούς ή άλλους είναι ακόμα ενταγμένοι στο κόμμα του Κύρκου.

Γιάννης Μηλιός
Δημήτρης Ψαρράς